

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ АНГСТРЕММЕНЕДЖМЕНТУ АВІАПІДПРИЄМСТВ.....	6
1.1. Сутність і класифікація управлінських рішень та умови їх прийняття на підприємствах.....	6
1.2. Ангстремменеджмент як чинник формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	21
1.3. Концепція формування та прийняття управлінських рішень в системі ангстремменеджменту підприємств.....	32
Висновки за розділом 1.....	40
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗУВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАПІДПРИЄМСТВАХ.....	42
2.1. Систематизація наукових методів формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	42
2.2. Дослідження інформаційного забезпечення процесу формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	52
2.3. Аналізування інституційних чинників і моделей формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	61
Висновки за розділом 2.....	66
РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАПІДПРИЄМСТВАХ.....	70
3.1. Розроблення та реалізація стратегії ангстремменеджменту на авіапідприємствах.....	70
3.2. Прогнозування ризиків при формуванні та прийнятті управлінських рішень на авіапідприємствах.....	79
3.3. 3D-моделювання управлінських рішень в системі ангстремменеджменту авіапідприємств.....	86
Висновки за розділом 3.....	96

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ АНГСТРЕММЕНЕДЖМЕНТУ АВІАПІДПРИЄМСТВ.....	6
1.1. Сутність і класифікація управлінських рішень та умови їх прийняття на підприємствах.....	6
1.2. Ангстремменеджмент як чинник формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	21
1.3. Концепція формування та прийняття управлінських рішень в системі ангстремменеджменту підприємств.....	32
Висновки за розділом 1.....	40
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗУВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАПІДПРИЄМСТВАХ.....	42
2.1. Систематизація наукових методів формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	42
2.2. Дослідження інформаційного забезпечення процесу формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	52
2.3. Аналізування інституційних чинників і моделей формування та прийняття управлінських рішень на підприємствах.....	61
Висновки за розділом 2.....	66
РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАПІДПРИЄМСТВАХ.....	70
3.1. Розроблення та реалізація стратегії ангстремменеджменту на авіапідприємствах.....	70
3.2. Прогнозування ризиків при формуванні та прийнятті управлінських рішень на авіапідприємствах.....	79
3.3. 3D-моделювання управлінських рішень в системі ангстремменеджменту авіапідприємств.....	86
Висновки за розділом 3.....	96

РОЗДІЛ 4. ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАПІДПРИЄМСТВАХ..... 98

4.1. Економіко-математичне моделювання ефективності ангстрем-менеджменту.....	98
4.2. Побудова захисних функцій ангстремменеджменту при запобіганні захоплення та банкрутства авіапідприємств.....	107
4.3. Нейромережеве моделювання відносної ефективності управлінських рішень при ангстремменеджменті авіапідприємств.....	118
4.4. Забезпечення економічної стійкості авіапідприємств в системі ангстремменеджменту.....	133
Висновки за розділом 4.....	141

РОЗДІЛ 5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ
АНГСТРЕММЕНЕДЖМЕНТУ АВІАПІДПРИЄМСТВ..... 145

5.1. Суб'єктивно-об'єктивний взаємозв'язок ангстремменеджменту та соціально-економічної ефективності функціонування авіапідприємств.....	145
5.2. Програмування забезпечення соціально-економічної ефективності управлінських рішень на авіапідприємствах з урахуванням стадій життєвого циклу.....	152
5.3. Удосконалення інституційного та інформаційного забезпечення ангстремменеджменту авіапідприємств.....	174
5.4. Установлення комплексу соціальних та економічних ефектів функціонування ангстремменеджменту підприємства у зовнішньому середовищі.....	183
Висновки за розділом 5.....	196

ВИСНОВКИ..... 200

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 213

ДОДАТКИ..... 241

РОЗДІЛ 4. ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАПІДПРИЄМСТВАХ..... 98

4.1. Економіко-математичне моделювання ефективності ангстрем-менеджменту.....	98
4.2. Побудова захисних функцій ангстремменеджменту при запобіганні захоплення та банкрутства авіапідприємств.....	107
4.3. Нейромережеве моделювання відносної ефективності управлінських рішень при ангстремменеджменті авіапідприємств.....	118
4.4. Забезпечення економічної стійкості авіапідприємств в системі ангстремменеджменту.....	133
Висновки за розділом 4.....	141

РОЗДІЛ 5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ
АНГСТРЕММЕНЕДЖМЕНТУ АВІАПІДПРИЄМСТВ..... 145

5.1. Суб'єктивно-об'єктивний взаємозв'язок ангстремменеджменту та соціально-економічної ефективності функціонування авіапідприємств.....	145
5.2. Програмування забезпечення соціально-економічної ефективності управлінських рішень на авіапідприємствах з урахуванням стадій життєвого циклу.....	152
5.3. Удосконалення інституційного та інформаційного забезпечення ангстремменеджменту авіапідприємств.....	174
5.4. Установлення комплексу соціальних та економічних ефектів функціонування ангстремменеджменту підприємства у зовнішньому середовищі.....	183
Висновки за розділом 5.....	196

ВИСНОВКИ..... 200

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 213

ДОДАТКИ..... 241

ВСТУП

Економічна наука поступово розширює, предметно ідентифікує рівні аналізу теорії та практики економічного життя суспільства. Формування сучасної наукової парадигми вимагає нових підходів до методології дослідження менеджменту авіапідприємств.

Під впливом глобалізації та інформатизації економіки в сучасних умовах відбувається ускладнення, еволюційне розширення та поява нових аналітичних напрямків дослідження: від макроекономіки до мегаекономіки та від мікроекономіки до наноекономіки. Сам термін «наноекономіка» використовується в двох поняттях: як пріоритетний опис сектору економіки, що використовує нанотехнології (конструювання, створення матеріалів речовин, продуктів на автономному та молекулярному рівні), а також, як вивчення теорії економічної поведінки в процесах нанотехнологічного виробництва.

Ангстремменеджмент (менеджмент думки, дару, інтуїції) – це глибоке управління інтелектуальними, моральними та духовними можливостями керівників економічних систем за допомогою вибору з набору свідомого та підсвідомого при прийнятті ефективних управлінських рішень (авторське).

Специфікою наноекономіки авіатранспортних підприємств є формування економічної поведінки їх керівників в таких умовах господарської діяльності, коли фактором економічного успіху є управлінська інтуїція.

В монографії вирішений комплекс питань з методичного забезпечення процесу прийняття ефективних управлінських рішень стосовно операційної, фінансової, інвестиційної та соціальної діяльності авіатранспортних підприємств на основі поєднання технократичного та консюмеаристичного підходів.

Монографію може бути використано для подальших досліджень у напрямі прогнозування ефективності ухвалення управлінських рішень стосовно підвищення економічної стійкості, конкурентоспроможності та господарської надійності авіапідприємств України.

ВСТУП

Економічна наука поступово розширює, предметно ідентифікує рівні аналізу теорії та практики економічного життя суспільства. Формування сучасної наукової парадигми вимагає нових підходів до методології дослідження менеджменту авіапідприємств.

Під впливом глобалізації та інформатизації економіки в сучасних умовах відбувається ускладнення, еволюційне розширення та поява нових аналітичних напрямків дослідження: від макроекономіки до мегаекономіки та від мікроекономіки до наноекономіки. Сам термін «наноекономіка» використовується в двох поняттях: як пріоритетний опис сектору економіки, що використовує нанотехнології (конструювання, створення матеріалів речовин, продуктів на автономному та молекулярному рівні), а також, як вивчення теорії економічної поведінки в процесах нанотехнологічного виробництва.

Ангстремменеджмент (менеджмент думки, дару, інтуїції) – це глибоке управління інтелектуальними, моральними та духовними можливостями керівників економічних систем за допомогою вибору з набору свідомого та підсвідомого при прийнятті ефективних управлінських рішень (авторське).

Специфікою наноекономіки авіатранспортних підприємств є формування економічної поведінки їх керівників в таких умовах господарської діяльності, коли фактором економічного успіху є управлінська інтуїція.

В монографії вирішений комплекс питань з методичного забезпечення процесу прийняття ефективних управлінських рішень стосовно операційної, фінансової, інвестиційної та соціальної діяльності авіатранспортних підприємств на основі поєднання технократичного та консюмеаристичного підходів.

Монографію може бути використано для подальших досліджень у напрямі прогнозування ефективності ухвалення управлінських рішень стосовно підвищення економічної стійкості, конкурентоспроможності та господарської надійності авіапідприємств України.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ АНГСТРЕММЕНЕДЖМЕНТУ АВІАПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність і класифікація управлінських рішень та умови їх прийняття на підприємствах

Економічна наука поступово розширює, предметно ідентифікує рівні аналізу теорії та практики економічного життя суспільства.

Сутність управлінського рішення проявляється в людській діяльності, ролі та місці рішення в процесі управління. Формування, прийняття та реалізація управлінських рішень представляють собою інтегративний процес людської діяльності, послідовну зміну його станів при виконанні особами, що приймають рішення, і їх апаратом управління функціональних обов'язків.

У літературі наводяться різні визначення даного поняття залежно від того, з якої точки зору автор розглядає тему.

Рішення – це результат розумової діяльності людини, що приводить до якого-небудь висновку і необхідним діям. [273]

Рішення – це свідомий вибір того, як діяти у конкретних умовах [291].

Рішення – це частина повсякденного життя. Деякі з них мають приватний характер та приймаються рефлексивно. Іноді витрачається непропорційно багато часу та уваги для прийняття рішення [311].

Рішення як процес характеризується тим, що він, протікаючи у часі, здійснюється в кілька етапів (підготовка, прийняття і реалізація). Другий етап – прийняття рішення – можна розглядати як акт вибору, який здійснюється індивідом або групою осіб за певними правилами. Рішення як результат вибору є припис до дії (план роботи, варіанти проекту тощо).

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ АНГСТРЕММЕНЕДЖМЕНТУ АВІАПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність і класифікація управлінських рішень та умови їх прийняття на підприємствах

Економічна наука поступово розширює, предметно ідентифікує рівні аналізу теорії та практики економічного життя суспільства.

Сутність управлінського рішення проявляється в людській діяльності, ролі та місці рішення в процесі управління. Формування, прийняття та реалізація управлінських рішень представляють собою інтегративний процес людської діяльності, послідовну зміну його станів при виконанні особами, що приймають рішення, і їх апаратом управління функціональних обов'язків.

У літературі наводяться різні визначення даного поняття залежно від того, з якої точки зору автор розглядає тему.

Рішення – це результат розумової діяльності людини, що приводить до якого-небудь висновку і необхідним діям. [273]

Рішення – це свідомий вибір того, як діяти у конкретних умовах [291].

Рішення – це частина повсякденного життя. Деякі з них мають приватний характер та приймаються рефлексивно. Іноді витрачається непропорційно багато часу та уваги для прийняття рішення [311].

Рішення як процес характеризується тим, що він, протікаючи у часі, здійснюється в кілька етапів (підготовка, прийняття і реалізація). Другий етап – прийняття рішення – можна розглядати як акт вибору, який здійснюється індивідом або групою осіб за певними правилами. Рішення як результат вибору є припис до дії (план роботи, варіанти проекту тощо).

Таблиця 1.1

Визначення понять «рішення», «управлінське рішення»

№	Джерело	Визначення
1	Абчук В.А. Азбука менеджера. - СПб.: СОЮЗ, 1998.	Рішення - це вибір управлінцем найкращого варіанту дій і множинності можливих
2	Заводський Й.С. Менеджмент: Мапасівстем. - Ті. -К.: Українсько-фінансовий інститут менеджменту і бізнесу. 1997.	Рішення - це творчий процес опрацювання однієї або декількох альтернатив із множини можливих варіантів (планів) дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей. Тобто рішення у сфері управління являє собою процес, який реалізується суб'єктом управління і визначає дії, спрямовані на вирішення поставленої завдання у фактичній чи запроєктованій ситуації. Таке рішення в широкому значенні розглядається як акт реалізації влади з вибором способу дій у конкретній ситуації. Рішенням визначається, хто і що має здійснити, в які строки, з якими затратами праці і коштів, в якому порядку, при якому розподілі обов'язків, прав і відповідальності, за якої організації контролю, яких результатів слід очікувати
3	Осовська Г.В. Основи менеджменту: Курс лекцій. Навч. посібник для студ. спеціальності "Менеджмент орг.". - Житомир: ЖІТІ. 1998.	Управлінське рішення - це вибір альтернативи, акт, який спрямований на вирішення проблемної ситуації. В кінцевому підсумку управлінське рішення є результатом управлінської діяльності. В більш широкому розумінні управлінське рішення розглядають основний вид управлінської праці, сукупність взаємопов'язаних, цілеспрямованих та логічно послідовних управлінських дій, що забезпечують реальність управлінських завдань
4	Фатхутдинов Р.А. Производственный менеджмент: Учебник для вузов. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ. 1997.	Управлінське рішення - це результат аналізу, прогнозування, економічного обґрунтування та вибору альтернативи з множини варіантів, які спрямовані на досягнення конкретних цілей системи управління. Імпульсом управлінського рішення є необхідність ліквідації, зменшення актуальності або вирішення проблеми, тобто приближення в майбутньому дійсних параметрів об'єкта (явища) до бажаних, прогнозних
5	Хміль Ф.І. Менеджмент. Підручник. - К.: Вища школа. 1995	Управлінське рішення - це сукупний результат творчого процесу суб'єкта та дій колективу об'єкта управління з вирішення конкретної ситуації, що виникла у зв'язку з функціонуванням системи

Управлінське рішення – це творчий процес, у якому певним чином поєднуються математичний підхід, логіка, психологія, емоції, воля, мотивація, інтереси та функціональні обов'язки керівника того чи іншого рангу [88].

Таблиця 1.1

Визначення понять «рішення», «управлінське рішення»

№	Джерело	Визначення
1	Абчук В.А. Азбука менеджера. - СПб.: СОЮЗ, 1998.	Рішення - це вибір управлінцем найкращого варіанту дій і множинності можливих
2	Заводський Й.С. Менеджмент: Мапасівстем. - Ті. -К.: Українсько-фінансовий інститут менеджменту і бізнесу. 1997.	Рішення - це творчий процес опрацювання однієї або декількох альтернатив із множини можливих варіантів (планів) дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей. Тобто рішення у сфері управління являє собою процес, який реалізується суб'єктом управління і визначає дії, спрямовані на вирішення поставленої завдання у фактичній чи запроєктованій ситуації. Таке рішення в широкому значенні розглядається як акт реалізації влади з вибором способу дій у конкретній ситуації. Рішенням визначається, хто і що має здійснити, в які строки, з якими затратами праці і коштів, в якому порядку, при якому розподілі обов'язків, прав і відповідальності, за якої організації контролю, яких результатів слід очікувати
3	Осовська Г.В. Основи менеджменту: Курс лекцій. Навч. посібник для студ. спеціальності "Менеджмент орг.". - Житомир: ЖІТІ. 1998.	Управлінське рішення - це вибір альтернативи, акт, який спрямований на вирішення проблемної ситуації. В кінцевому підсумку управлінське рішення є результатом управлінської діяльності. В більш широкому розумінні управлінське рішення розглядають основний вид управлінської праці, сукупність взаємопов'язаних, цілеспрямованих та логічно послідовних управлінських дій, що забезпечують реальність управлінських завдань
4	Фатхутдинов Р.А. Производственный менеджмент: Учебник для вузов. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ. 1997.	Управлінське рішення - це результат аналізу, прогнозування, економічного обґрунтування та вибору альтернативи з множини варіантів, які спрямовані на досягнення конкретних цілей системи управління. Імпульсом управлінського рішення є необхідність ліквідації, зменшення актуальності або вирішення проблеми, тобто приближення в майбутньому дійсних параметрів об'єкта (явища) до бажаних, прогнозних
5	Хміль Ф.І. Менеджмент. Підручник. - К.: Вища школа. 1995	Управлінське рішення - це сукупний результат творчого процесу суб'єкта та дій колективу об'єкта управління з вирішення конкретної ситуації, що виникла у зв'язку з функціонуванням системи

Управлінське рішення – це творчий процес, у якому певним чином поєднуються математичний підхід, логіка, психологія, емоції, воля, мотивація, інтереси та функціональні обов'язки керівника того чи іншого рангу [88].

Управлінське рішення (УР) – це результат системної діяльності людей і продукт когнітивної (опосередкованої пізнавальними факторами), емоційної, вольової, мотиваційної природи – синтезу психічних процесів, що мають вихідну регулятивну спрямованість [105].

Найважливіша риса керівника – це здатність вирішувати проблеми – приймати ефективні рішення. Без прийняття рішень неможливо здійснювати управління підприємством, бо рішення є основою цього процесу [323].

Прийняття рішень – процес вибору напрямку дій з двох або більше альтернатив. Якщо вибір зроблено – рішення прийнято. Від прийняття рішення неможливо ухилитись, адже само по собі ухилення від прийняття рішення є також прийняттям рішення [314].

В управлінні прийняття рішень більш систематизований процес ніж у приватному житті. Приватний вибір перш за все впливає на особисте життя, а менеджери, обираючи напрям дій не тільки для себе, але і для підприємства, сильно впливають на життя багатьох людей. Деякі управлінські рішення можуть навіть змінити хід історії.

Управлінські рішення пов'язані з виконанням управлінських функцій, в тому числі з плануванням, організацією, координацією та контролем будь-яких процесів. Ці рішення реалізуються у формі розпорядження, ділової бесіди, інструкції тощо. Проте, не всяке рішення, розроблене й реалізоване керівником, є управлінським.

Рішення називається управлінським, якщо воно розробляється та реалізується для соціальної системи й спрямоване на [113, 114]:

- стратегічне планування;
- керування управлінською діяльністю;
- управління людськими ресурсами (продуктивність, активізація знань, умінь, навичок тощо);
- управління виробничою та обслуговуючою діяльністю;
- формування системи управління підприємством (методологія, механізм тощо);

Управлінське рішення (УР) – це результат системної діяльності людей і продукт когнітивної (опосередкованої пізнавальними факторами), емоційної, вольової, мотиваційної природи – синтезу психічних процесів, що мають вихідну регулятивну спрямованість [105].

Найважливіша риса керівника – це здатність вирішувати проблеми – приймати ефективні рішення. Без прийняття рішень неможливо здійснювати управління підприємством, бо рішення є основою цього процесу [323].

Прийняття рішень – процес вибору напрямку дій з двох або більше альтернатив. Якщо вибір зроблено – рішення прийнято. Від прийняття рішення неможливо ухилитись, адже само по собі ухилення від прийняття рішення є також прийняттям рішення [314].

В управлінні прийняття рішень більш систематизований процес ніж у приватному житті. Приватний вибір перш за все впливає на особисте життя, а менеджери, обираючи напрям дій не тільки для себе, але і для підприємства, сильно впливають на життя багатьох людей. Деякі управлінські рішення можуть навіть змінити хід історії.

Управлінські рішення пов'язані з виконанням управлінських функцій, в тому числі з плануванням, організацією, координацією та контролем будь-яких процесів. Ці рішення реалізуються у формі розпорядження, ділової бесіди, інструкції тощо. Проте, не всяке рішення, розроблене й реалізоване керівником, є управлінським.

Рішення називається управлінським, якщо воно розробляється та реалізується для соціальної системи й спрямоване на [113, 114]:

- стратегічне планування;
- керування управлінською діяльністю;
- управління людськими ресурсами (продуктивність, активізація знань, умінь, навичок тощо);
- управління виробничою та обслуговуючою діяльністю;
- формування системи управління підприємством (методологія, механізм тощо);